

Yona Wallach descinde din părinți basarabeni. Tatăl Dânsei, Michael Wallach era din Lipcani, născut în 1912, mama Dânsei, Esther din Hotin, născută în 1910. Deci amândoi basarabeni. Michael a murit în lupta de pe Dealul Kula în războiul de independență al Israelului, când a fost torturat și ucis cu brutalitate în 1948. În localitatea Kyriat Ono, de lângă Tel Aviv, printre ai cărei fondatori se numărau și părinții Dânsei strada pe care locuia familia lui Michael a fost denumită după cel căzut în luptă.

Yona Wallach (transliterat și Voloch 1944, 10 iunie- 1985, sept. 02) este considerată o feministă revoluționară israeliană și o importantă post-modernistă. A scris de tânără, dar deși era cunoscută în cercurile literare nu a fost public aclamată înainte de anii 1970. Dar poezii ale Sale au apărut în revista Acum (Akhshav) încă din 1964. Apoi în revista avangardistă Kiltartan, apoi în Semn de exclamație (Siman Kriá) și Peshita. Din opera poetică menționăm: 1966- Lucruri în revista Acum (Akhshav), 1969- Două grădini la Editura Daga (Degas), 1976- Versuri sau poezie în Semn de exclamare (Siman Kriá), 1983- Lumina sălbatică la Echut (Editura Quality/ Calitate), 1985- Forme în revista Semne de exclamare (Siman Kriá), 1985- Apariție la Hakibbutz Hameuchad din Tel Aviv, 1992- Inconștientul se deschide ca un evantai la Hakibbutz Hameuchad din Tel Aviv și revista Semn de exclamare (Siman Kriá).

A primit patru premii pentru literatură, două ale Fundației Tel Aviv, premiul Kugel al municipalității Holon, premiul Levi Eshkol al primului ministru pentru literatură între anii 1973-1978.

Traduceri în română ale poemelor Yonei Wallach au apărut în revista Poesis no. 27 în traducerea Doamnei Diana Geacăr, iar în franceză pe un site internet în traducerea Sabinei Huynh (împreună cu o schiță biografică). Traducerile în română sunt ale poemelor: Când vii să te culci cu mine vino ca tatăl meu; Ebraica; Masturbare.

Redăm poemul Când vii să te culci cu mine vino ca tatăl meu în traducerea Doamnei Diana Geacăr din Revista menționată:

Când vii să te culci cu mine

vino ca tatăl meu

Când vii să te culci cu mine

vino ca tatăl meu

vino în întuneric

vorbește-mi cu vocea lui

ca să nu mă prind,

o să mă târăsc în patru labe

și-o să-ți vorbesc despre ce nu am,

iar tu o să mă cerți spunându-mi

„materialista mea”,

desparte-te de mine

la poartă,

spune-mi la revedere

de o mie de ori

cu toate jindurile

care există

până când Dumnezeu spune

„destul”,

și o să încetez,

n-o să mă culc

nici cu Dumnezeu

nici cu tatăl meu,

dintr-odată o să ieși la iveală tu

drept cel responsabil

de restricții,

tatăl meu o să fie un înger

slujitorul oștilor

iar voi doi o să încercați să faceți

ceva din mine

o să mă simt

ca un nimic

și-o să fac tot

ce-mi spuneți voi să fac.

Pe de-o parte o să fii Dumnezeu

și o să aștept ca pe urmă

să nu fii autoritatea,

o să stau la pământ

încercând să fiu politicoasă,

o să te împart în doi

și pe mine la fel

o parte suflet

o parte corp

o să apari ca doi

la fel și eu,

ca doi lei de mare

unul rănit târându-și o aripioară,

sau ca două femei

una șchiopătând întotdeauna,

iar tu cu un singur chip,

celălalt de-abia zărit.

S-a stins din viață la 41 de ani după ce i s-a depistat cancer.

Traducerile se pot efectua prin intermediul instituului de traduceri de literatură ebraică în limbi străine și a dicționarelor puse la dispoziție de acest institut. Vom încerca și alte traduceri, comparate însă cu traduceri în rârâită de Sabina Huynh.

Transcris pro-bono în douăzecișunu janvier2022, trimis pro-bono la sighet-online.

Scris de Valentin-Claudiu I. DOBRE și Gheorghița N. Dobre din surse scrise și internet